Онучин В. О.
група АМ–43 (Тернопільський національний
педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Ладика О. В.

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЙ В РОМАНІ Ф. С. ФІЦДЖЕРАЛЬДА «ВЕЛИКИЙ ҐЕТСБІ»

Сучасні мовознавчі дослідження поєднують у собі когнітивну, соціологічну та культурологічну спрямованість та висувають на передній план індивідуальні характеристики мовця як важливу складову вивчення центральної лінгвістичної проблеми – людина в мові [4]. Емоції виступають провідними атрибутами художнього стилю, адже йдеться про важливі чинники впливу на читача: формування думки про героя, створення образу, усвідомлення його положення в суспільстві, характеру, звичок, настрою.

До складу емоційної лексики відносять слова, що у своєму значенні містять позитивну чи негативну оцінку, називають почуття, настрої, процеси. Отже, емоційна лексика значно відрізняється від номінативної, адже її семантичним призначенням є не тільки номінація денотата, але й ставлення мовця до ситуації спілкування чи до предмету мовлення [2].

Концептуальний аналіз Р. Берріоса полягає в описі складних емотивних систем. Емотивна складність характеризується поєднанням виникнення емоції і різними явищами, які її супроводжують (невербальні засоби комунікації) Для цього автор застосував теорію складних систем, надавши певним емоціям ієрархічної структури. Емоції можна охарактеризувати як такі, що мають специфічну оцінку, функціональне значення та мімічне вираження. Емоційна складність включає особливі лицьові та фізичні реакції, які характеризують складність емоційного переживання, а не окремі емоційні складові складної емоції. Емоційна складність є функціональною у ситуаціях, пов'язаних з парадоксальною або спантеличуючою інформацією, яку повинна опрацювати людина. Емоційна складність, за теорією Р. Берріоса – це більш детальне вивчення емоційних відбитків емоційної складності, яке передбачає розрізнення багатьох позитивних і негативних емоцій. В одному напрямі досліджень розглядав тонкі відмінності в емоційних поняттях розглядалися як змістовне вираження емоційної складності. В другому напрямі досліджень емоційна складність концептуалізується як переживання широкого та різноманітного спектру різних емоцій. Ступінь переживання різноманітного і рясного набору емоційних переживань і є формою емоційної складності. *Emodiversity* – це міра насиченості емоційної складності та пропорційності переживань щодо великої кількості емоцій. [6]

Матеріалом нашого дослідження слугує роман «Великий Ґетсбі» американського письменника Ф. С. Фіцджеральда. Письменник зумів вдало поєднати необхідний словесний вокабуляр та образи для роману «Великий Ґетсбі», таким чином, що текст викликає емоції у читача, спонукаючи його до співпереживання. У романі спостерігаємо кілька прийомів передачі емоційного стану героїв від автора до читача за допомогою художнього тексту. Важливим інструментом передачі емоцій у аналізованому творі є метафори. Їх зустрічаємо і у словах автора і у монологічному та діалогічному мовленні головними героїв, Джея Ґетсбі, Ніка Каравея, його друга, Дейзі, кохання Джея, але дружина Томаса.

Емоційність лексичних одиниць відіграє неабияку роль, адже завдяки їй посилюється їх комунікативна значущість, збагачуючи, насичуючи та підсилюючи комунікативну компетенцію мовця задля прагматичного впливу на адресата: ‘*Do they miss me?’ she cried ecstatically. ‘The whole town is desolate. All the cars have left the rear wheel painted black as a mourning wreath and there’s a persistent wail all night along the North Shore.’ ‘How gorgeous! Let’s go back, Tom. Tomorrow!’Then she added irrelevantly, ‘You ought to see the baby.*’ [5]

Проаналізувавши цей невеликий діалог між кузинами, що не бачилися тривалий час, читач може з'ясувати, що Нік – іронічний юнак, що охоче підтримує бесіду. Вихор життя

великого міста ще не поглинув його, водночас Дейзі встигла відчути всі тяготи нещасливого шлюбу, однак не втратила своєї, дещо дитячої, вразливості. Її настрій швидко змінюється, а її мовлення вдало це демонструє. Вона не може бути собою поряд зі своїм чоловіком Томом, під безпосереднім впливом якого знаходиться. Її репліки експресивні та відривчасті, тема розмови враз змінюється, ніби вона не може визначитися, яка частина її душі повинна зараз говорити. Сам автор за допомогою двох слів: *ecstatically* та *irrelevantly* – дає їй таку оцінку.

Отже, категорія емоційності є цінною складовою мовної системи і є центральною в проблемі розуміння мовної особистості, адже будь-яка людська діяльність ґрунтується на емоційних переживаннях [1] . У романі Ф. С. Фіцджеральда «Великий Ґетсбі» герої знаходяться у переломному періоді свого життя, а автор за допомогою діалогів та власних характеристик влучно зображує їх емоційний стан. Завдяки чому читач має змогу відчути атмосферу та настрій героїв.

Література

1. Барт Р. Основы семиотики. Французская семиотика. От структурализма к постструктурализму. Москва: Прогресс, 2000. 208 с.
2. Шаховский В. И. Лингвистическая теория эмоций/ Монографія. Москва: Гнозис, 2008. 416 с.
3. Collins online dictionary.URL: https://www.collinsdictionary.com (дата звернення: 06.04.2021)
4. Melnychuk N. O. The Correlation of Emotiveness and Evaluation in the Structure of English Adjective. 2014. 99–107 с.
5. Fitzgerald F. S. “The Great Gatsby”. URL: https://www.planetebook.com/ (дата звернення: 06.04.2021)
6. Berrios R. What Is Complex/Emotional About Emotional Complexity? (пер. з англ. «Виявилось, що емоцій більше ніж вважалось раніше» «Що таке складне/емоційне щодо емоційної складності?») Department of Management, Universidad de Santiago de Chile, Santiago, Chile – Front. Psychol., 12 July 2019. URL: https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01606 (дата звернення: 06.04.2021)

Павлюк С. В.
група СОАм–20–1 (Хмельницький національний університет)
Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Бідюк Н. М.

ФОРМУВАННЯ ІНОЗЕМНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ 5-Х КЛАСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕНТАЛЬНИХ КАРТ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Спілкування – невід’ємна частина нашого життя, і лексика, відповідно, є одним з найважливіших складників цього процесу.

Лексика – це словниковий склад мови; провідний компонент мовленнєвого спілкування; у мовленні взаємодіє з граматикою і фонетикою. Мінімальною одиницею навчання на лексичному рівні є лексична одиниця. До розряду лексичних одиниць відносяться:

- слова (наприклад: lunch, train, porter і т. д.);
- сталі словосполучення (наприклад: five-o’clock tea, one-way ticket і т. д.);
- фразеологізми (наприклад: It’s raining cats and dogs.);
- клішовані звороти (наприклад: With pleasure, Don’t mention it і т.д.).

Метою навчання лексики є формування лексичної компетентності, під якою розуміємо знання і здатність використовувати мовний словниковий запас [2, с. 43].

Використання адекватної лексики – одне із важливих завдань, що постає перед учнями під час вивчення курсу англійської мови. Учитель, відповідно до вимог програми, допомагає учням оволодіти якомога більшою кількістю лексичних одиниць, формує їх активний і пасивний словниковий запас, навчає розпізнавати лексичні одиниці на слух і під час читання.